

สารบัญ

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การทำสังคายนา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย	2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย	12
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พุทธประวัติ	16
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา	23
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ชาดก	28
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ศาสนิกชนตัวอย่าง	30
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 พระรัตนตรัย (พุทธคุณฯ)	36
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 อริยสัจ 4 (ทุกข์ – ธรรมที่ควรรู้)	39
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 อริยสัจ 4 (สมุทัย – ธรรมที่ควรละ)	41
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 อริยสัจ 4 (นิโรธ – ธรรมที่ควรบรรลุ)	43
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 อริยสัจ 4 (มรรค – ธรรมที่ควรเจริญ)	44
หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 พุทธศาสนสุภาษิต	46
หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 โยนิโสมนสิการ	53
หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 การสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ	57
หน่วยการเรียนรู้ที่ 15 หลักธรรมในการดำรงชีวิตแบบพอเพียงและการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	64
หน่วยการเรียนรู้ที่ 16 ศาสนาที่สำคัญในประเทศไทย และการปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่น	72
หน่วยการเรียนรู้ที่ 17 วิเคราะห์การกระทำของบุคคลที่เป็นแบบอย่างด้านศาสนสัมพันธ์	79
หน่วยการเรียนรู้ที่ 18 การบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงวัด	83
หน่วยการเรียนรู้ที่ 19 บทบาทหน้าที่ของพระภิกษุ และการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ	85
หน่วยการเรียนรู้ที่ 20 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับบุคคลต่าง ๆ	92
หน่วยการเรียนรู้ที่ 21 การจัดโต๊ะหมู่บูชา การจุดเทียน การจัดเครื่องประกอบโต๊ะหมู่บูชา	96
หน่วยการเรียนรู้ที่ 22 การจัดพิธีและปฏิบัติตนในศาสนพิธี และคำอาราธนาต่าง ๆ	99
หน่วยการเรียนรู้ที่ 23 ประวัติความสำคัญ ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน และการปฏิบัติตน ในวันสำคัญ	104
แบบฝึกหัดทบทวนสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	110

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม 115

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล	116
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ	132
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	วัฒนธรรมไทย	140
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	ความคล้ายคลึง และความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	144
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน	149
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	การปฏิบัติตนและผลที่ได้จากการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	158
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	164
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8	อำนาจอธิปไตย	169
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9	สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ	176
แบบฝึกหัดทบทวนสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม		179

* จุดเน้นและขอบข่าย รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 187

จุดเน้นที่ 1	ความเป็นไทย	188
1.1	ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญู กตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)	188
ผลการเรียนรู้ที่ 1	มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มารยาทไทย	188
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	มารยาทไทย	188
ผลการเรียนรู้ที่ 2	แสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละต่อสังคม	199
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละต่อสังคม	199
1.2	ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญาประเพณี)	208
ผลการเรียนรู้ที่ 3	เห็นคุณค่าและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย	208
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย	208
จุดเน้นที่ 2	รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	213

ผลการเรียนรู้ที่ 4 เป็นแบบอย่างของความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์.....	213
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	213
ผลการเรียนรู้ที่ 5 ประยุกต์และเผยแพร่พระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	222
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พระบรมราโชวาท และหลักการทรงงาน	222
จุดเน้นที่ 3 ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	226
3.1 การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย	226
ผลการเรียนรู้ที่ 6 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	226
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	226
3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	230
ผลการเรียนรู้ที่ 7 มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจตรวจสอบข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ	230
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจต่อกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน	230
จุดเน้นที่ 4 ความปรองดอง สมานฉันท์	233
4.1 การอยู่ร่วมกันในสังคมความหลากหลาย	233
ผลการเรียนรู้ที่ 8 ยอมรับความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน	233
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	233
4.2 การจัดการความขัดแย้ง และสันติวิธี	239
ผลการเรียนรู้ที่ 9 มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี	239
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี	239
จุดเน้นที่ 5 ความมีวินัยในตัวเอง ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง	244
ผลการเรียนรู้ที่ 10 ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง	244
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง	244
แบบฝึกหัดทบทวนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	250

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ 257

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	ความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	258
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	ทรัพยากร	262
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	พฤติกรรมผู้บริโภค	269
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค	272
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	ค่านิยมและพฤติกรรมของการบริโภค	274
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	ความหมายและความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	279
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และโครงการตามพระราชดำริ	282
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8	เศรษฐกิจพอเพียง	287
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9	สถาบันการเงิน	294
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10	เศรษฐกิจประเทศไทย	304
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11	อุปสงค์ และอุปทาน	311
หน่วยการเรียนรู้ที่ 12	ทรัพย์สินทางปัญญา	315
แบบฝึกหัดทบทวนสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์		322

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ 329

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	กาลเวลา ช่วงเวลา และยุคสมัยประวัติศาสตร์	330
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	การเทียบศักราช	342
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	วิธีการทางประวัติศาสตร์	348
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	หลักฐานทางประวัติศาสตร์	352
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อการพัฒนาต่าง ๆ	358
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	363
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	ความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	374
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8	อารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	384
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9	สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย	395
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10	พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย	407
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11	วัฒนธรรมและภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย	417
หน่วยการเรียนรู้ที่ 12	ความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย	429
แบบฝึกหัดทบทวนสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์		432

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์	440
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	441
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ภูมิศาสตร์ประเทศไทย	452
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย	478
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ภูมิศาสตร์ทวีปออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	496
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เส้นแบ่งเวลาของประเทศไทยกับทวีปต่าง ๆ และความแตกต่างของเวลามาตรฐาน กับเวลาที่ท้องถิ่น	508
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ภัยธรรมชาติ และการระงับภัย	512
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การเปลี่ยนแปลงประชากรเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในทวีปเอเชีย	522
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 การเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของทวีปออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	526
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม	528
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 การใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากร	531
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ความร่วมมือระหว่างประเทศในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	535
หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 ทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	537
หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของความคิด เทคโนโลยีสินค้า และประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	540
แบบฝึกหัดทบทวนสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์	543
แบบฝึกหัดทบทวนสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม...	550

